

# Význam očkování v dospělosti



**CHLÍBEK ROMAN**

**KATEDRA EPIDEMIOLOGIE  
FAKULTA VOJENSKÉHO ZDRAVOTNICTVÍ UO  
HRADEC KRÁLOVÉ**



**2014**



**European  
Immunization  
Week**

**Prevent Protect Immunize**



# Očkování a dospělí



- První vakcíny před více jak 200 lety
- Stále v prevenci nepřekonány
- Největší rozsah i tradici má očkování dětí
- Před 5 lety první DP Očkování pro PL – zaveden termín očkování kalendář pro dospělé
- První doporučení ČVS: 6.12. 2012 (Očkování proti pneumokokům v dospělosti)
- Možnosti očkování dospělých se stále rozšiřují
- Očkování musí být celoživotní proces



# Národní imunizační komise (NIKO)



- Zřízena na základě příkazu ministryně zdravotnictví číslo 3/2010
- Hlavní cíle a zaměření činnosti NIKO:
  - identifikace infekčních onemocnění, jejichž nemocnost lze ovlivnit zavedením pravidelného, zvláštního a mimořádného očkování
  - stanovení optimální strategie vakcinační politiky v ČR
  - stanovení priorit v oblasti vakcinace
  - projednávání změn vakcinační strategie na základě návrhů odborných společností ČLS JEP

# Vakcíny pro dospělé

„žádný jiný léčivý přípravek dosud nemá větší význam pro veřejné zdraví“



1. Vakcíny indikované obecně pro celou dospělou populaci
2. Vakcíny indikované pro specifické skupiny s rizikovými faktory
  - ✦ chronické onemocnění
  - ✦ imunokopromitované/ imunosupresivní pacienti
  - ✦ pracovní riziko
  - ✦ zdravotničtí pracovníci
  - ✦ cestovatelé

# Dostupná doporučení



- **DP Očkování** v ordinaci všeobecného PL (2009, novelizace 2013)
- Národní strategie očkování proti **pertusi** (NIKO, 11.07.2011)
- Doporučený postup pro očkování proti sezónní **chřipce** (11.07.2011)
- Stanovisko ČVS k používání inovativní adjuvantní vakcíny **FENDRIX** u nemocných s chronickým renálním selháním (17.9. 2012)
- Doporučení ČVS pro **pneumokokovou** vakcinaci v dospělosti (6.12.2012)
- Doporučení NIKO k očkování proti invazivním **meningokokovým onemocněním** u mužů praktikujících sex s muži a u jejich dalších sexuálních partnerů (15.7.2013)
- Doporučení NIKO k očkování proti **tetanu** v dospělosti (22.7.2013)
- Doporučení ČVS pro očkování kontaktů se **spalničkami** (13.3.2014)
- Doporučení ČVS pro očkování proti **invazivním meningokokovým onemocněním** (24.3.2014)

# Víceoborová doporučení



- Mezioborové doporučení Společnosti infekčního lékařství a ČVS ČLS JEP
  - Doporučený postup péče o pacienty s porušenou či zaniklou funkcí sleziny (hyposplenismem/asplenií)
  - Doporučeno očkování proti pneumokokům, meningokokům, Hib a chřipce

PRŮKAZ PACIENTA  
S PORUŠENOU NEBO ZANIKLOU  
FUNKCÍ SLEZINY

|             |                      |
|-------------|----------------------|
| Jméno       |                      |
| Rodné číslo | <input type="text"/> |
| Adresa      |                      |

|                        |  |
|------------------------|--|
| Dispenzarizující lékař |  |
| Zdravotnické zařízení  |  |
| Telefon                |  |
| E-mail                 |  |

|                         |  |
|-------------------------|--|
| Datum vystavení průkazu |  |
|-------------------------|--|

# Nástroje pro VPL na www.vakcinace.eu

ČESKÁ VAKCINOLOGICKÁ SPOLEČNOST ČLS JEP

PRO OČKOVÁČI LÉKAŘE PRO PRAKTICKÉ LÉKAŘE PRO STUDENTY PRO VEŘEJNOST

Novinky Doporučení a stanoviska Očkování v ČR Blog Vstup pro členy SVL

### Novinky

10.8.2014  
**Tisková konference rizikové skupiny a očkování proti chřipce**  
V úterý 9. září 2014 proběhla v hotelu The Mark v centru Prahy taková konference na téma „Rizikové skupiny a očkování proti chřipce“, nad níž převzala záštitu Česká vakcínologická společnost ČLS JEP. Konferenci zahájil svým příspěvkem prof. MUDr. Roman Prymula, CSc., Ph.D., předseda České vakcínologické společnosti. Pohořel o historii chřipky, o benefitech očkování i o prognózách chřipkového onemocnění na letošní sezónu.  
[Více >>](#)

4.8.2014  
**Baxter končí s vakcínami**  
Prof. MUDr. Roman Chlábek, PhD.  
Jak nám bylo oznámeno, společnost Baxter koncem července 2014 odprodala výrobu a distribuci svých dvou vakcín americkému farmaceutickému gigantu, firmě Pfizer. Konkrétně se jedná o vakcíny proti onemocněním vyvolaných meningokoky skupiny C (NovaVac-C) a proti klířkové encefalitidě (FSME-IMMUN).  
[Více >>](#)

23.8.2014  
**Rezoluce WHA k očkování proti žluté zimnici**  
MUDr. Jiřka Částová, CSc.  
[Více >>](#)

DOPORUČENÉ POSTUPY OČKOVÁNÍ PRO PL

POZVÁNKA NA KONFERENCE

VIDEA

SPOLEČNOST VŠEOBECNÉHO LÉKAŘSTVÍ



ČESKÁ VAKCINOLOGICKÁ SPOLEČNOST ČLS JEP

PRO ODBORNÍKY PRO PRAKTICKÉ LÉKAŘE PRO STUDENTY

Novinky Doporučení a stanoviska Argumentační banka Přehled nemocí Poradna Kontakt

### Poradna

#### E-mailová poradna

Pokud máte jakýkoliv dotaz na téma vakcinologie, napište nám prosím pomoci následujícího formuláře:

Jméno:

Email:

Dotaz:

#### Telefonní poradna

provozní doba:  
08:00-14:00 v pracovní dny  
telefonní číslo:  
724 600 791  
Cena hovoru odpovídá tarifu dle Vašeho operátora.

Tento měsíc na Vaše dotazy odpovídá:

SOCIETAS MEDICINAE GENERALIS SPOLEČNOST VŠEOBECNÉHO LÉKAŘSTVÍ

Společnost všeobecného lékařství ČLS JEP

Vstup do interní sekce hledaný text...

Domů O nás Zprávy Vzdělávání Konzultanti Doporučené postupy Kontakty Informační zdroje

září 2014

Vzdělávání a kredity Vážené kolegyně a kolegové, milí návštěvníci webu SVL.CZ, určitě jste si všimli, že se výrazně změnila naše webová stránka. Změnil se nejen „facelift“, který vidíte, ale i vnitřek, který na první pohled vidět není. Nejvýraznější změnou je možnost interní sekce, která bude určena pouze pro registrované uživatele, tedy zejm. členy SVL (vidíte ji vpravo nahoře „vstup do interní sekce“). Prosim o shovívavost v počátku fungování tohoto nového projektu, jako každá (velká) věc se rodí v bolestech :-). Jakékoli připomínky, dotazy a vzkazy můžete poslat na mail: [svl@cls.cz](mailto:svl@cls.cz) Za výbor SVL ČLS JEP MUDr. Cyril Mucha. Termín pro vyplnění znalostního testu je prodloužen do 30. 8. 2014.

### Konference

XXXIII. výroční konference SVL ČLS JEP, 5.- 8.11.2014, Karlovy Vary

VIII. jarní interaktivní konference SVL ČLS JEP

European Journal of General Practice

SÚKL informuje

**Vakcinace a kvalita**

Přihláška do společnosti

Kvalita primární péče

### AKTUALITY

Průzkum léčby diabetu

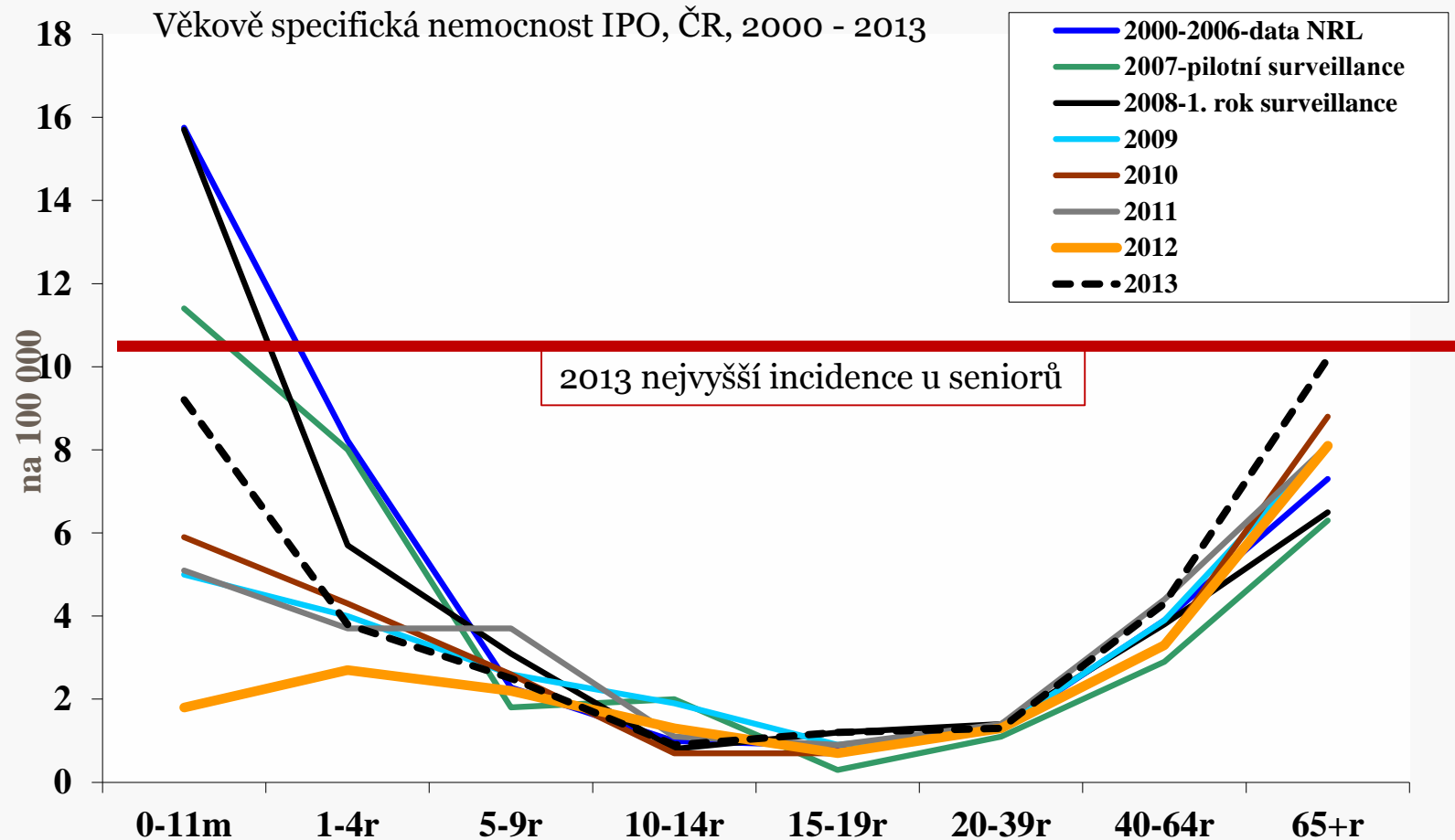
# Proč očkovat v dospělosti?



- Řada dětských očkování nemá celoživotní ochranu
- Jsou dospělí, kteří „nestihli“ nově zaváděná očkování
  - pertuse, spalničky, zarděnky.....
- Řada preventabilních onemocnění má v dospělosti závažnější průběh či komplikace
  - KME, herpes zoster, VHA, varicela...
- Oslabení – vyvanutí imunity s věkem
- Počet dospělých a seniorů narůstá, přibývá imunokompromitovaných osob a pacientů s komorbiditami
- Objevují se nové indikace pro dospělé
- Proočkovanosť minimální



# Proč očkovat v dospělosti?



# Očkování podle věku



- **20-24 let:** příušnice
- **25-26 let:** tetanus, HPV, pertuse, meningokoky
  - tetanus - přeočkování nejpozději v 30, 50, 65, 75 a 85 letech
- **35-45 let:** spalničky
- **50 let:** herpes zoster
- **> 56 let:** pertuse
- **60 let:** pneumokoky
- **65 let:** chřipka, pneumokoky

# Vybrané vakcíny pro dospělé



- Proti meningokokům, konjugovaná (**MCV4 – Menveo, Nimenrix**) a proteinová MenB vakcína (**Bexsero**)
  - Zejména do 25 let věku + pacienti v riziku + cestovatelé
- Proti lidskému papilomaviru (**HPV vakcína – Cervarix, Silgard**)
  - S věkem klesá význam
- Konjugovaná (**Prevenar13**), polysacharidová pneumo vakcína (**Pneumo23**)
  - S věkem stoupá význam
- Kombinovaná vakcína proti diftérii, tetanu a pertusi (**Boostrix, Adacel**)
  - Nastávající matky, cocoon strategie, pacienti s CHOPN, astma, kuřáci
- Varicelová vakcína (**Varilrix**) – séronegativní dospělí
- Vakcína proti herpes zoster (**Zostavax**) - starší dospělí a senioři
- Vakcína proti klíšťové encefalitidě (**FSME, Encepur**)
  - S věkem stoupá význam

# Nové doporučení ČVS k očkování proti IMO

## (25. února 2014) – část pro dospělé



Očkování je zejména doporučeno pro:

- adolescenty a mladé dospělé, zejména před vstupem na vysokou školu, zařízení internátního typu a s ohledem na zvážení individuálního rizika (účast na hudebních festivalech, hromadných akcích, v kolektivech);
- osoby cestující nebo plánující trvalý pobyt v zemích s hyperendemickým nebo epidemickým výskytem meningokokových onemocnění;
- pacienty s porušenou či zaniklou funkcí sleziny (hyposplenismem/asplenií) nebo poruchou komplementu;
- pacienty po autologní a alogenní transplantaci kmenových hemopoetických buněk;
- pacienty s primárními nebo sekundárními imunodeficity, včetně deficitu komplementu;
- osoby, po prodělané bakteriální meningitidě a septikémii;
- osoby v profesionálním riziku nákazy.

# Hrazená očkování v dospělosti



- **Chřipka**

- 65+ let; asplenie; transplantace krvetvorných bb; chronicky nemocný – farmakologicky řešený (srdce, cévy, DC, ledvin, DM); pacienti LDN; senioři v DD; osoby domovů se zdrav.postižením, domovy se zvláštním režimem [*Zákon 48/1997 Sb.*]

- **Pneumokok** – pravidelné - pacienti LDN; senioři v DD; chronicky nemocné osoby (DM na insulinu) domovů se zdrav.postižením, domovů se zvláštním režimem [*Vyhl.537/2006 Sb*]

- **Tetanus** – poranění [*Zákon 48/1997 Sb.*] nebo pravidelné [*Vyhl.537/2006 Sb*]

- **Vzteklina** – poranění [*Zákon 48/1997 Sb.*] nebo zvláštní oč. [*Vyhl. 537/2006 Sb*]

- **HepB**

- pravidelné – hemodialýza, expozice biol. materiálu, přijatí do domovů pro zdravotně postižené nebo se zvláštním režimem [*Vyhl.537/2006 Sb*]
- zvláštní - zdravotníci, studenti LF, osoby poskytující ambulantní nebo terénní sociální služby, justice a vězeňská služba, složky IZS [*Vyhl.537/2006 Sb*]

- **HepA** – zvláštní - složky IZS (zaměstnanec, příslušník) [*Vyhl.537/2006 Sb*]

# Dostupnost vakcín pro pacienty v riziku



- Vyšetření, diagnostika i léčba jsou hrazeny
- Prevence nehrazena
- Limitovaná dostupnost vakcín
- Léčba komplikací a následků je finančně náročnější než cena vakcíny
- Nově se připravuje zavedení pravidelného očkování – novelizace vyhlášky 537
  - Proti pneumokokům a meningokokům (asplenici, pacienti s poruchou komplementu, autoimunitní onem.?)

# Priority očkování dospělých



- **Očkování rizikových skupin osob**

- Chronicky nemocní pacienti
- Pacienti s oslabenou imunitou
- Senioři

- **Očkování rodičů malých dětí**

- **Očkování proti jednotlivým onemocněním**

- Očkování proti pneumokokům
- Očkování proti chřipce
- Očkování proti KE

# ZÁVĚR I.



- Význam očkování v dospělosti bude stále narůstat
- Bude přibývat očkujících odborností
  - PL, gynekologové, kožní lékaři, diabetologové...
- Bude přibývat míst, kde se očkuje a bude se zvyšovat dostupnost očkování
  - porodnice, nemocnice, lékárny(?)
- Musí se zlepšit evidence očkování dospělých
  - pediatri evidují očkování dobře, ale informace se dále při přechodu k PL nepředává (až v 50 %)



# ZÁVĚR II.



- Větší zapojení zdravotních pojišťoven – zatím nekoordinované
- Lze očekávat rozšíření antivakcinačních aktivit mezi dospělé
- Stát připravuje větší záruky za bezpečnost očkování a propagaci očkování
  - Národní den očkování

# Děkuji za pozornost



Official White House Photo by Pete Souza



FOTO: MAFRA - PETR LEMBERK